

## TYÖNTEKIJÄNÄ KEHITYSVAMMATYÖSSÄ 15 osp

### AMMATTITAITOVAATIMUKSET

Opiskelija osaa

- työskennellä kehitysvammatyötä ohjaavien säädösten, määräysten, toimintaperiaatteiden ja arvojen ja eettisten periaatteiden mukaisesti
- suunnitella, toteuttaa ja arvioida asiakkaan yksilöllistä hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta yhteistyössä asiakkaan ja moniammatillisen työryhmän kanssa
- edistää asiakkaan osallisuutta ja toimia vuorovaikutuksessa kehitysvammaisen asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa
- ylläpitää ja edistää turvallisuutta, työkykyään ja työhyvinvointiaan
- arvioida ja kehittää toimintaansa

### Arviointi

#### Opiskelija työskentelee kehitysvammatyötä ohjaavien säädösten, määräysten, toimintaperiaatteiden ja arvojen ja eettisten ohjeiden mukaisesti

Tyydyttävä 1

- Noudattaa sosiaali- ja terveysalan kehitysvammatyötä ohjaavia säädöksiä ja määräyksiä
- Toimii lähihoitajan eettisten periaatteiden ja ammatin arvojen mukaisesti
- Kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta työryhmän kanssa
- Noudattaa tietosuojaa ja salassapitovelvollisuutta
- Tuntee työyksikkönsä omavalvontaa ja laatusuosituksia koskevat ohjeistukset ja työskentelee niiden mukaisesti
- Tuntee kestävän kehityksen periaatteet ja työskentelee niiden mukaisesti osana työryhmää

Tyydyttävä 2

Hyvä 3

- Noudattaa sosiaali- ja terveysalan kehitysvammatyötä ohjaavia säädöksiä ja määräyksiä perustellen toimintaansa
- Toimii lähihoitajan eettisten periaatteiden ja ammatin arvojen mukaisesti perustellen toimintaansa
- Kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja perustelee toimintaansa
- Noudattaa tietosuojaa ja salassapitovelvollisuutta
- Tuntee työyksikkönsä omavalvontaa ja laatusuosituksia koskevat ohjeistukset ja työskentelee niiden mukaisesti ja perustelee toimintaansa
- Tuntee kestävän kehityksen periaatteet ja työskentelee niiden mukaisesti ja perustelee toimintaansa

Hyvä 4

Kiitettävä 5

- Noudattaa sosiaali- ja terveysalan kehitysvammatyötä ohjaavia säädöksiä ja määräyksiä perustellen monipuolisesti toimintaansa
- Toimii lähihoitajan eettisten periaatteiden ja ammatin arvojen mukaisesti perustellen toimintaansa monipuolisesti
- Kunnioittaa asiakkaan itsemääräämisoikeutta ja perustelee toimintaansa monipuolisesti
- Noudattaa tietosuojaa ja salassapitovelvollisuutta
- Tuntee työyksikkönsä omavalvontaa ja laatusuosituksia koskevat ohjeistukset ja työskentelee niiden mukaisesti, perustelee toimintaansa ja tekee kehittämissuhteita
- Tuntee kestävän kehityksen periaatteet ja työskentelee niiden mukaisesti, perustelee toimintaansa monipuolisesti ja tekee kehittämissuhteita

## Arviointi

### Opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja arvioi asiakkaan yksilöllistä hoitoa, kasvatusta ja kuntoutusta yhteistyössä asiakkaan ja moniammatillisen työryhmän kanssa.

#### Tyydyttävä 1

- Tuntee asiakassuunnitelman tekoprosessin ja ymmärtää suunnitelman merkityksen käytännön työlle
- Huomioi yksilöllisesti kehitysvammaiselle asiakkaalle ominaisen tavan oppia
- Ohjaa ja tukee asiakasta päivittäisissä toimissa ja hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä ja hoitamisessa osana työryhmää
- Ohjaa asiakasta apuvälineiden käytössä ja huollossa sekä hyödyntää teknologiaa asiakkaan toimintakyvyn tukemisessa
- Viestii suullisesti ja kirjallisesti asiakkaan vointiin ja toimintakykyyn liittyviä havaintojaan asiakaslähtöisesti työryhmän tukemana
- Hyödyntää työssään tietoa vammaisuuden eri muodoista, piirteistä ja vammaisuuteen liittyvistä lisävammoista ja sairauksista

#### Tyydyttävä 2

#### Hyvä 3

- Tuntee asiakassuunnitelman tekoprosessin ja toimii suunnitelmallisesti työssään
- Huomioi yksilöllisesti kehitysvammaiselle asiakkaalle ominaisen tavan oppia ja perustelee toimintaansa
- Ohjaa ja tukee asiakasta yksilöllisesti päivittäisissä toimissa ja hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä ja hoitamisessa
- Ohjaa asiakasta apuvälineiden käytössä ja huollossa sekä hyödyntää teknologiaa asiakkaan toimintakyvyn tukemisessa perustellen toimintaansa
- Viestii suullisesti ja kirjallisesti asiakkaan vointiin ja toimintakykyyn liittyviä havaintojaan asiakaslähtöisesti
- Hyödyntää työssään tietoa vammaisuuden eri muodoista ja vammaisuuteen liittyvistä lisävammoista ja sairauksista

#### Hyvä 4

#### Kiitettävä 5

- Tuntee asiakassuunnitelman tekoprosessin ja toimii suunnitelmallisesti työssään yhteistyössä asiakkaan, lähiverkoston ja työryhmän kanssa
- Huomioi yksilöllisesti kehitysvammaiselle asiakkaalle ominaisen tavan oppia, käyttää tilanteeseen sopivia ohjausmenetelmiä ja perustelee toimintaansa
- Ohjaa ja tukee asiakkaita yksilöllisesti ja monipuolisesti päivittäisissä toimissa ja hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä ja hoitamisessa
- Ohjaa asiakasta apuvälineiden käytössä ja huollossa sekä hyödyntää teknologiaa asiakkaan toimintakyvyn tukemisessa perustellen toimintaansa monipuolisesti ja tehden kehittämissuhteita
- Viestii suullisesti ja kirjallisesti asiakkaan vointiin ja toimintakykyyn liittyviä havaintojaan asiakaslähtöisesti
- Hyödyntää työssään monipuolisesti tietoa vammaisuuden eri muodoista ja vammaisuuteen liittyvistä lisävammoista ja sairauksista

## Arviointi

### Opiskelija edistää asiakkaan osallisuutta ja toimii vuorovaikutuksessa kehitysvammaisen asiakkaan ja hänen läheistensä kanssa

#### Tyydyttävä 1

- Kohtaa asiakkaan ja läheiset arvostavasti ja luo myönteisen vuorovaikutustilanteen
- Havaitsee asiakkaan vuorovaikutusaloitteet ja vastaa niihin, ilmaisee itseään selkeästi ja huomioi ele- ja olemuskielen vuorovaikutustilanteissa
- Ymmärtää vammaisuuden vaikutuksia asiakkaan käyttäytymiseen ja mukauttaa ilmaisuaan
- Huomioi toiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa asiakkaan mielenkiinnon kohteet ja tottumukset sekä hyödyntää tietoa osallisuudesta
- Suunnittelee ja toteuttaa erilaiset arjen toimintatilanteet niin, että asiakkaan aktiivinen toimijuus ja osallisuus sekä esteettömyys vahvistuvat
- Käyttää selkokieltä sekä puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä
- Käyttää tilanteeseen soveltuvia apuvälineitä ja tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia

#### Tyydyttävä 2

##### Hyvä 3

- Kohtaa asiakkaan ja läheiset arvostavasti ja luo myönteisen vuorovaikutustilanteen
- Havaitsee asiakkaan pienetkin vuorovaikutusaloitteet ja vastaa niihin, ilmaisee itseään selkeästi ja osaa käyttää ele- ja olemuskieltä sujuvasti vuorovaikutustilanteissa
- Ymmärtää vammaisuuden vaikutuksen asiakkaan käyttäytymiseen ja mukauttaa ilmaisuaan asiakkaan kommunikointitaitoja vastaavaksi
- Suunnittelee ja toteuttaa asiakaslähtöisesti osallisuutta edistävää toimintaa hyödyntäen tietoa osallisuudesta
- Suunnittelee ja toteuttaa erilaiset arjen toimintatilanteet niin, että asiakkaan aktiivinen toimijuus ja osallisuus sekä esteettömyys vahvistuvat
- Käyttää selkokieltä sekä puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä ja ohjaa asiakasta ja lähiverkostoa niiden käytössä.
- Käyttää tilanteeseen soveltuvia apuvälineitä ja tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia perustellen toimintaansa

##### Hyvä 4

##### Kiitettävä 5

- Kohtaa asiakkaan ja läheiset arvostavasti, huomioi yksilölliset tilanteet ja luo myönteisen vuorovaikutustilanteet edistäen yhdessä toimimista
- Havaitsee asiakkaan pienetkin vuorovaikutusaloitteet ja vastaa niihin varmistaen asiakkaan ymmärretyksi tulemisen, ilmaisee itseään selkeästi ja osaa käyttää monipuolisesti ele- ja olemuskieltä vuorovaikutustilanteissa
- Ymmärtää vammaisuuden vaikutuksen asiakkaan käyttäytymiseen ja mukauttaa ilmaisunsa yksilöllisesti asiakkaan kommunikointitaitoja vastaavaksi
- Suunnittelee ja toteuttaa asiakaslähtöisesti osallisuutta edistävää toimintaa hyödyntäen monipuolisesti tietoa osallisuudesta
- Suunnittelee ja toteuttaa erilaiset arjen toimintatilanteet monipuolisesti ja perustellen
- Käyttää sujuvasti selkokieltä tai puhetta tukevia ja korvaavia kommunikaatiomenetelmiä ja ohjaa asiakasta ja lähiverkostoa niiden käytössä.
- Käyttää tilanteeseen soveltuvia apuvälineitä ja tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia perustellen toimintaansa.

## Arviointi

### Opiskelija ylläpitää ja edistää turvallisuutta, työkykyään ja työhyvinvointiaan

#### Tyydyttävä 1

- Noudattaa työturvallisuusohjeita ja -määräyksiä
- Huolehtii hygieniasta ja toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti
- Työskentelee ergonomian periaatteiden mukaisesti
- Tunnistaa työn ja toimintaympäristön keskeisiä kuormitus- ja riskitekijöitä ja huomioi niitä toiminnassaan
- Tunnistaa oman toimintansa vaikutuksen ja omat ammatilliset rajansa asiakasturvallisuuden toteuttamisessa

#### Tyydyttävä 2

#### Hyvä 3

- Noudattaa työturvallisuusohjeita ja -määräyksiä perustellen toimintaansa
- Huolehtii hygieniasta ja toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti perustellen toimintaansa
- Työskentelee ergonomian periaatteiden mukaisesti muuttuvissa tilanteissa
- Tunnistaa työn ja toimintaympäristön keskeisiä kuormitus- ja riskitekijöitä ja huomioi niitä toiminnassaan
- Tunnistaa oman toimintansa vaikutuksen ja omat ammatilliset rajansa asiakasturvallisuuden toteuttamisessa perustellen toimintaansa

#### Hyvä 4

#### Kiitettävä 5

- Noudattaa työturvallisuusohjeita ja -määräyksiä perustellen toimintaansa ja tekee kehittämis ehdotuksia
- Huolehtii hygieniasta ja toimii aseptisten periaatteiden mukaisesti perustellen monipuolisesti toimintaansa
- Työskentelee ergonomian periaatteiden mukaisesti muuttuvissa tilanteissa perustellen ja kehittää toimintaansa
- Tunnistaa työn ja toimintaympäristön keskeisiä kuormitus- ja riskitekijöitä ja huomioi niitä toiminnassaan
- Tunnistaa oman toimintansa vaikutuksen ja omat ammatilliset rajansa asiakasturvallisuuden toteuttamisessa perustellen monipuolisesti toimintaansa

## Arviointi

### Opiskelija arvioi ja kehittää toimintaansa

#### Tyydyttävä 1

- Arvioi toimintaansa, tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kasvulleen
- Ottaa vastaan palautetta ja muuttaa toimintaansa saamansa palautteen perusteella
- Ylläpitää ammatin edellyttämiä tietoja ja taitoja

#### Tyydyttävä 2

#### Hyvä 3

- Arvioi toimintaansa, tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kasvulleen perustellen toimintaansa
- Kehittää toimintaansa palautteen ja työn vaatimusten mukaan
- Ylläpitää ammatin edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä perustelee toimintaansa liittyviä ratkaisuja ammatillisella tiedolla

#### Hyvä 4

#### Kiitettävä 5

- Arvioi toimintaansa monipuolisesti, tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämisalueitaan sekä asettaa tavoitteita ammatilliselle kasvulleen perustellen toimintaansa
- Kehittää toimintaansa palautteen ja työn vaatimusten mukaan perustellen toimintaansa
- Ylläpitää ammatin edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä perustelee toimintaansa liittyviä ratkaisuja monipuolisesti ammatillisella tiedolla

Ammattitaidon osoittamistavat:

- Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä käytännön työtehtävissä toimimalla vammaisille ihmisille suunnattujen palveluiden piirissä ja ympäristöissä, joissa vammaiset ihmiset asuvat, opiskelevat, tekevät työtä, ovat hoidettavina, kuntoutumassa tai palveluiden käyttäjinä. Siltä osin, kuin tutkinnon osassa vaadittua ammattitaitoa ei voida arvioida näytön perusteella, ammattitaidon osoittamista täydennetään yksilöllisesti muilla tavoin.